

Přeprava nebezpečných látek a věcí v režimu ADR

Přeprava nebezpečných látek, věcí a předmětů vyžaduje speciální režim bezpečnosti. Tento režim je obecně známý pod zkratkou ADR. V této publikaci se dozvíte, co to ADR je, co jsou nebezpečné věci a jaké je jejich třídění, povíme si také něco o odpovědných osobách, povinnostech přepravce, bezpečnostním poradci, bezpečnostních symbolech, povinných dokumentech, a nakonec také o obsahu mezinárodní dohody ADR.

Co je ADR?

ADR je zkratka pro Accord Dangereuses Route nebo také Accord européen au transport international des marchandises par route, česky Evropská dohoda o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí. Dohoda nařizuje dopravcům podmínky, za kterých mohou přepravovat nebezpečný náklad. Jedná se tedy o jakési bezpečnostní normy, které určují způsob přepravy nebezpečných látek a věcí, které jsou rozděleny podle tříd nebezpečnosti (tzv. Kamlerův kód).

Dohoda se týká mezinárodní silniční dopravy a byla sepsána a přijata dne 30. září 1957 v Ženevě pod patronací EHK OSN (Evropská hospodářská komise OSN). Vstoupila v platnost 29. ledna 1968 a později byla pozměněna protokolem pozměňujícím článek 14 odstavec 3 s platností od 19. dubna 1985. Tehdejší ČSSR přistoupila k dohodě ADR již v roce 1987, viz Vyhláška č. 64/1987 Sb. ministra zahraničních věcí o Evropské dohodě o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí (ADR). Samostatná Česká republika dohodu ADR ratifikovala ihned po svém vzniku v roce 1993 a od stejného roku platí také pro vnitrostátní přepravu.

Co jsou nebezpečné věci, látky a předměty?

Nebezpečné věci jsou látky a předměty, které díky svým vlastnostem mohou při přepravě ohrožovat zdraví a bezpečnost osob, majetku, ale také životního prostředí. Mezi nebezpečné vlastnosti patří například hořlavost, výbušnost, uvolňování a tlak plynů, žravost, toxicita – jedovatost, samovolná reakce, radioaktivita, oxidace, infekčnost, rakovinotvornost a další.

Přehled tříd ADR

Třída 1 - Výbušné látky a předměty

Třída 2.1 - Plyny

Třída 2.2 - Plyny nezápalné a nejedovaté

Třída 2.3 - Plyny jedovaté

Třída 3 - Hořlavé kapaliny

Třída 4.1 - Hořlavé tuhé látky

Třída 4.2 - Samozápalné látky

Třída 4.3 - Látky ve styku s vodou vytvářejí hořlavé plyny

Třída 5.1 - Látky podporující hoření

Třída 5.2 - Organické peroxidy

Třída 6.1 - Toxické látky

Třída 6.2 - Infekční látky

Třída 7 - Radioaktivní látky

Třída 8 - Žíravé látky

Třída 9 - Jiné nebezpečné látky a předměty

„Pokud převážíte takto nebezpečné věci nebo látky, jste ze zákona povinni dodržovat režim přepravy ADR.“

Odpovědné osoby

Odpovědnost je jednou z klíčových povinností v oblasti ADR. Je třeba si uvědomit, že za nebezpečný náklad má povinnost nejen samotný přepravce, ale také osoba, která náklad předává a osoba, která provádí jeho vykládku. Odesílatel je tak povinen dopravci předat zásilku včetně vyplněných průvodních dokladů a ve schváleném obalu s předepsaným značením. Odesílatel musí navíc zajistit proškolení všech ostatních osob, které se podílejí na přepravě nebezpečných věcí a stanovit bezpečnostního poradce. Stejně tak osoba, která zajišťuje vykládku nebezpečných látek či věcí, tedy příjemce, musí stejně jako odesílatel proškolit ostatní osoby, které se podílejí na přepravě a též nominovat bezpečnostního rádce.

Povinnosti přepravce

Největší povinnosti má však samotný přepravce nebezpečných látek. Ten je povinen naložit nebezpečný náklad pouze do způsobilého dopravního prostředku, který je řádně vybaven předepsanou výbavou a doklady a je označen bezpečnostními značkami. Přepravce musí zajistit školení posádky dopravního prostředku a nominovat bezpečnostního poradce. Zároveň je garantem dodržení povinností při nakládce, vykládce, zajištění a manipulaci nákladu, ale také garantem řádně vyplněných průvodních dokladů přepravovaného nákladu. Dopravce ručí též za zabránění úniku látek a poškození přepravovaných věcí.

Firmy, které se, byť jen podílí na balení, nakládce, plnění nebo vykládce nebezpečných věcí a předmětů, jsou jedním z článků silniční přepravy a mají povinnost určit bezpečnostního poradce pro dohodu ADR. Pověřená osoba je pak odpovědná za zabránění rizikům při přepravě.

Bezpečnostní poradce pro ADR

Bezpečnostní poradce pro přepravu v režimu ADR může být pouze osoba, která k tomu má patřičné oprávnění. Musí být tedy držitelem osvědčení odborné způsobilosti bezpečnostního poradce pro přepravu nebezpečných věcí a předmětů po silnici. Této odbornosti dosáhne absolvováním příslušného odborného školení a úspěšným složením závěrečné zkoušky. Více na stránkách Ministerstva dopravy v části Školení bezpečnostních poradců.

Dokumenty povinné pro přepravu ADR

Přepravní doklad – obsahuje předepsané údaje, jako například jméno a identifikační číslo látky, technický název látky, čísla vzorů bezpečnostních značek, obalovou skupinu, kód omezení pro tunely a další. Všechny údaje musí být v jazyce toho, kdo je odesílá. Pokud se jedná o mezinárodní dopravu a není-li jazykem angličtina, němčina nebo francouzština, musí být tyto údaje vyplněny také v těchto jazycích.

Písemné pokyny podle ADR – přepravní doklad musí být vždy v kabině řidiče a musí být napsán v jazyce, kterému rozumí řidič. Pokyny pro případ nehody jsou stejné pro všechny členské státy a zajišťuje je dopravce.

Další dokumenty pro ADR jsou například osvědčení o schválení vozidla a osvědčení o školení řidiče.

Členské státy ADR

Albánie, Andorra, Ázerbájdžán, Belgie, Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Česká republika, Černá Hora, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Irsko, Itálie, Kazachstán, Kypr, Lichtenštejnsko, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Makedonie, Maroko, Moldavsko, Německo, Nizozemsko, Norsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Rusko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Spojené království Velké Británie a Severního Irska, Srbsko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Tunisko, Turecko a Ukrajina.

Obsah dohody o přepravě nebezpečných věcí

Dohoda ADR představuje velmi rozsáhlý dokument čítající více jak 1200 stran, přičemž podstatnou částí jsou zejména přílohy A a B, které popisují konkrétní pravidla přepravy nebezpečných věcí po silnici, a to včetně klasifikace nebezpečných věcí, značení, používání cisteren, obalů nebo dokonce postupy před odesláním zásilky, nakládky a vykládky. Přílohy A a B dohody ADR se novelizují každé dva liché roky.